

Ingediend per e-mail en via www.internetconsultatie.nl

Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Financiën, Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de minister van Financiën, de minister van Justitie en Veiligheid en de minister van
Economische Zaken

Den Haag, 29 augustus 2025

dossiernummer: 206746

uw kenmerk: n.v.t.

telefoonnummer: +31 (0)70 335 35 35

e-mail: secretariaat@advocatenorde.nl

Betreft: Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering

Geachte ministers,

Op 4 juli 2025 is de internetconsultatie 'Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering' gepubliceerd. De NOvA heeft zijn adviescommissie Wwft gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mr. J. Storm
plv. algemeen secretaris

bijlage: advies van de wetgevingsadviescommissie Wwft

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

www.advocatenorde.nl

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	wetgevingsadviescommissie Wwft
Datum:	29 augustus 2025
Betreft:	Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering

CONSULTATIEREACTIE

1. Inleiding

De wetgevingsadviescommissie Wwft (**adviescommissie**) heeft kennisgenomen van het Ontwerp-wetsvoorstel Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (**Iwt**) en de Concept memorie van toelichting Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (**MvT Iwt**) die op 4 juli 2025 zijn gepubliceerd. De Implementatiewet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering implementeert richtlijn (EU) 2024/1640 (**AMLD6**) en vervangt daarmee de huidige Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (**Wwft**). AMLD6 hoort bij een Europees pakket met maatregelen ter bestrijding van witwassen. Daar hoort ook de verordening (EU) 2024/1624 (**AMLR**) bij die meldingsplichtige entiteiten direct regels oplegt. De Iwt wordt verder uitgewerkt in een implementatiebesluit, dat t.z.t. ook zal worden geconsulteerd.

Advocaten vallen onder de AMLR als zij kwalificeren als meldingsplichtige entiteit in de zin van artikel 3, punt 3 onder a en b van de AMLR (**advocaten**),¹ en ook de Iwt zal daarom van groot belang zijn voor die advocaten. Deze consultatie is daarmee direct en indirect relevant voor advocaten.

2. Reikwijdte

De adviescommissie beperkt zich in dit advies uitdrukkelijk tot de directe invloed van de Iwt op advocaten. De adviescommissie reageert in dit advies alleen voor zover de Iwt ziet op alle meldingsplichtige entiteiten, waaronder advocaten (in algemene zin) dan wel op advocaten in het bijzonder. Dit advies ziet niet op bepalingen in de Iwt die alleen gelden voor andere meldingsplichtige entiteiten dan advocaten. De adviescommissie gaat in dit advies niet in op de AMLD6 of AMLR, voor zover de Iwt een letterlijke weergave geeft van de verplichtingen uit de AMLD6 of AMLR. De AMLD6 en AMLR liggen immers niet ter consultatie voor. De focus van dit advies ligt daarom op de delen van de Iwt die een invulling of interpretatie van de Europese verplichtingen geven.

3. Reactie

De adviescommissie ziet aanleiding om op de volgende voorgestelde artikelen van de Iwt te reageren. Voor de leesbaarheid hebben we ons commentaar op de artikelen van de Iwt in volgorde van het wetsvoorstel opgesteld. Daarnaast hebben we diverse overige opmerkingen en verbeterpunten verzameld tijdens de lezing van de Iwt en de MvT Iwt waarvan we het de moeite vinden om die mee te geven in ons advies.

¹ Waar in het vervolg wordt gesproken over advocaten, wordt daarmee bedoeld advocaten die kwalificeren als meldingsplichtige entiteit, tenzij uit de relevante context uitdrukkelijk anders blijkt

Samengevat zijn dit de belangrijkste punten waarop we advies willen geven:

1. De afbakening van de geheimhoudingsplicht van advocaten in relatie tot de nieuwe verplichtingen voor meldingsplichtige entiteiten (waaronder advocaten) om te voldoen aan informatieverzoeken van de FIE. Zie verder uitgelegd bij:
 - a. Punt 2 – artikel 3.5 lid 4 inzake opvragen informatie FIE
 - b. Punt 3 – artikel 3.6 inzake opschorting zakelijke relatie op verzoek FIE
 - c. Punt 4 – artikel 3.7 inzake controle zakelijke relatie op verzoek FIE
 - d. Punt 6 – artikel 5.10 inzake basis voor doorbreking geheimhoudingsplicht
2. De wettelijke grondslag voor het doorbreken van de geheimhoudingsplicht van advocaten. Zie verder uitgelegd bij:
 - a. Punt 6 – artikel 5.10 in relatie tot artt. 73 en 75 AMLR
3. Toezichthoudende en handhavingsbevoegdheden in relatie tot de deken en de strafbaarstelling in de WED. Zie verder uitgelegd bij:
 - a. Punt 1 – artikel 1.4 lid 4 nadere regels toezichthouders en WED
 - b. Punt 5 – artikel 4.3 aanwijzingsbevoegdheid deken
 - c. Punt 7 – artikel 6.7 over de systematiek Advocatenwet
 - d. Punt 8 – artikel 6.8 betreffende strafbaarstelling WED
 - e. Punt 9 – bevoegdheden deken
4. Overige tekstuele opmerkingen en verbeterpunten voor de lwt en MvT lwt, betreffende onder meer het borgen van consistentie in taalgebruik tussen de (Nederlandse) teksten van de AMLR en AMLD en de teksten van de lwt en MvT lwt.

Hierna volgt een toelichting op de genoemde punten en artikelen.

1. Artikel 1.4 lid 4. Nadere regels toezichthouders

De bevoegdheid van de genoemde ministers om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop toezichthouders (en dus ook de deken) hun taken op grond van de lwt uitoefenen lijkt niet compatibel met de bijzondere positie van de deken (c.q. de onafhankelijke balie) én de reeds bestaande bevoegdheid van het college van toezicht in de Advocatenwet om met betrekking tot het AML/CFT-toezicht beleidsregels te stellen (zie artikel 45h Advocatenwet). De adviescommissie adviseert om de wetgever te vragen om verduidelijking over hoe die bevoegdheid van het college van toezicht tot het stellen van nadere (beleids)regels ten aanzien van de uitoefening van het toezicht door de deken(s) zich verhoudt tot deze voorgestelde bevoegdheid van de ministers. Het toekennen van de genoemde bevoegdheid aan de ministers maakt inbreuk op het huidige stelsel van de Advocatenwet.

2. Artikel 3.6. Opschorten van transacties of zakelijke relaties

Op grond van artikel 3.6 van de lwt heeft de FIE de bevoegdheid om een meldingsplichtige entiteit te verzoeken om de uitvoering van één of meerdere transacties of rekeningen op te schorten, dan wel om daarmee niet in te stemmen. Deze bevoegdheid strekt zich tevens uit tot de zakelijke relatie van een meldingsplichtige entiteit. De adviescommissie merkt op dat deze bepaling geen vereiste stelt van een voorafgaande melding. De opschortingsbevoegdheid van de FIE is inmiddels uitgebreid naar alle meldingsplichtige entiteiten, waaronder ook advocaten zoals bedoeld in artikel 3 lid 3 sub b van de AMLR.

De adviescommissie vraagt zich af wat het voor advocaten betekent indien er verzocht wordt om een opschorting van een zakelijke relatie. De indruk bestaat dat deze bevoegdheid tot opschorting van transacties vooral gericht is op financiële en bancaire transacties en niet zozeer om zakelijke relaties zoals juridische beroepsgroepen die onderhouden met hun cliënten. Hier verzetten zich de kernwaarde onafhankelijkheid en de overige verplichtingen van een advocaat jegens zijn cliënt tegen.

De adviescommissie adviseert om de wetgever om verduidelijking te vragen van deze bevoegdheid en de consequenties ervan voor advocaten, ten eerste omdat overtreding van artikel 3.6 lid 6 lwt als economisch delict wordt opgenomen in de WED en ten tweede omdat in artikel 3.6 lid 7 lwt een verplichting is neergelegd voor meldingsplichtige entiteiten om te beschikken over gedragslijnen, procedures en maatregelen die hen in staat stellen te voldoen aan een dergelijk verzoek.

Een ander punt dat om verduidelijking vraagt, aangezien dit niet expliciet wordt toegelicht in de memorie van toelichting bij de lwt, is of het verzoek tot opschorting ook betrekking kan hebben op het gebruik van de derdengeldrekening.

Tot slot roept deze verplichting voor meldingsplichtige entiteiten om een transactie of zakelijke relatie op te schorten de vraag op in hoeverre een cliënt of andere betrokkene bij een transactie of zakelijke relatie (zoals de wederpartij) nadeel en/of schade kan oplopen van een dergelijke opschorting verhaal kan halen bij een meldingsplichtige entiteit die voldoet aan een dergelijk verzoek van de FIE. Ook daar zou de MvT lwt verduidelijking in moeten geven naar de mening van de adviescommissie.²

3. Artikel 3.7 Controleren van transacties

De adviescommissie dringt aan op consistent taalgebruik in de MvT lwt en lwt met de Nederlandse tekst van de AMLD en AMLR (zie ook hierna) en bij dit artikel daarom te spreken van "toezicht houden op" in plaats van "controleren" en bij het uitbrengen van het verslag te spreken van het resultaat van de "monitoring" in plaats van "controle". Te meer omdat op de toezichts- en handhavingspraktijk van de AML/CFT-regels ook de Awb van toepassing blijft.

Ten tweede maakt de MvT lwt onvoldoende duidelijk wat deze verplichting inhoudt voor de advocatuur en wat van een advocaat verwacht wordt, indien er een verzoek komt van de FIE om toezicht te houden op een zakelijke relatie en om verslag te doen over het resultaat van de monitoring. Net als artikel 3.6 lijkt deze bevoegdheid sterk gericht te zijn op het financiële en bancaire transactieverkeer. De adviescommissie adviseert om de wetgever om verdere toelichting te vragen over wat verwacht wordt van advocaten, mede omdat in de lwt wordt voorgesteld dat niet-naleving van het derde lid een economisch delict is in de zin van de WED.

² Artikel 20 lid 1 Wwft bepaalt thans dat een instelling die op grond van artikel 16 een melding heeft gedaan of op grond van artikel 17 nadere inlichtingen heeft verstrekt in de redelijke veronderstelling uitvoering te geven aan die artikelen, niet aansprakelijk is voor enige schade die een derde dientengevolge lijdt. Een vergelijkbare uitsluiting van aansprakelijkheid zou in de (MvT) lwt soelaas kunnen bieden voor de schade die wordt veroorzaakt door opschorting van transacties en zakelijke relaties.

4. Artikel 4.3. Aanwijzingsbevoegdheid

We adviseren om de wetgever te vragen om artikel 4.3 lid 3 lwt in de toelichting op dit artikel, in combinatie met artikel 2.3 lwt, beter te laten aansluiten op artikel 6 lid 1 AMLD6. Ons begrip van de AMLD is namelijk dat het kunnen ontslaan of een tijdelijk verbod opleggen van leden van het hoger leidinggevend personeel (op grond van artikel 6 lid 4 AMLD6, tweede volzin) niet tot de bevoegdheden van de deken behoort. Immers advocaten (en notarissen) vallen niet onder het bereik van de verplichting uit artikel 6 lid 1 AMLD6, nu zij geen meldingsplichtige entiteit zijn als bedoeld in artikel 4 lid en lid 2 AMLD6.

5. Artikel 5.10. Doorbreking geheimhoudingsplicht

Artikel 5.10, eerste lid, onder a lwt

We adviseren de AR om de wetgever te vragen om in artikel 5.10, eerste lid, onder a, ook een verwijzing naar artikel 70 van de AMLR op te nemen omdat in artikel 70, tweede lid, de uitzondering op de procesvrijstelling staat verwoord waarin dus ook een meldplicht geldt in aanvulling op die van artikel 69 AMLR.

Voorstel voor toevoeging van een derde lid aan artikel 5.10 lwt

Daarnaast stellen we voor om een extra lid toe te voegen aan artikel 5.10, die het mogelijk maakt voor advocaten om in bijzondere situaties informatie uit te kunnen wisselen met andere advocaten en ook notarissen, in lijn met de mogelijkheden die artikel 73 AMLR biedt. Hierna geven we een verdere toelichting op het voorstel van een extra lid, in reactie op de uitwerking van die artikelen in de lwt.

Artikel 5.10 tweede lid, sub a: De uitzondering op de geheimhoudingsplicht die thans wordt voorzien in het tweede lid onder a voor notarissen, is ook – in aangepaste vorm – vereist en gewenst voor advocaten. Wij doen daarvoor het volgende voorstel om een derde lid toe te voegen aan artikel 5.10 lwt:

"3. "Advocaten als bedoeld in artikel 3, punt 3, onder a en b, van de AMLR zijn voorts niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht, bedoeld in artikel 11a van de Advocatenwet, ten opzichte van andere advocaten als bedoeld in artikel 3, punt 3, onder a en b, en notarissen als bedoeld in artikel 3, punt 3 onder punt b, ten behoeve van het meedelen van informatie als bedoeld in artikel 73, derde, vierde en vijfde lid, van de AMLR."

Zonder de door ons voorgestelde wijziging in artikel 5.10 lwt zouden advocaten geen gebruik kunnen maken van de bevoegdheid om informatie te delen als bedoeld in artikel 73, derde, vierde en vijfde lid, AMLR. Advocaten hebben die bevoegdheid (ten dele) thans wel onder de Wwft. Het betreft immers de bevoegdheid om informatie te delen binnen de groep waarvan het advocatenkantoor deel uitmaakt (artikel 73, derde lid, AMLR), binnen een netwerk of maatschap waartoe individuele advocaten behoren (artikel 73, vierde lid, AMLR) en tussen bepaalde meldingsplichtige entiteiten die bij eenzelfde transactie betrokken zijn (artikel 73, vijfde lid, AMLR).

Alleen artikel 73, vijfde lid, AMLR geeft deels een uitbreiding op de uitzondering op de geheimhoudingsplicht die thans in artikel 23 lid 6 Wwft wordt gegeven. De thans

bestaande uitzondering is in de Wwft beperkt tot informatie-uitwisseling tussen instellingen, die tot dezelfde categorie instellingen behoren (dus voor advocaten: tussen advocaten(kantoren) onderling), waarbij artikel 73, vijfde lid, AMLR voorziet in de mogelijkheid om met andere meldingsplichtige entiteiten (beknopt weergegeven: kredietinstellingen, financiële instellingen, (kantoren van) auditors, accountants, belastingadviseurs, notarissen en advocaten en andere onafhankelijke beoefenaren van juridische beroepen) die betrokken zijn bij dezelfde transactie de informatie in de zin van artikel 73, eerste lid, AMLR, te delen.

Hoewel wij over het algemeen kritisch zijn op iedere vorm van doorbreking van de geheimhoudingsplicht van advocaten, menen wij dat de doorbreking voor informatie-uitwisseling op grond van artikel 73, derde, vierde en vijfde lid, AMLR gerechtvaardigd is voor informatie-uitwisseling tussen advocaten onderling en met notarissen en met voldoende waarborgen is omkleed. Dit lichten we hierna toe. De uitwisseling van informatie met andere meldingsplichtige entiteiten die bij dezelfde transactie betrokken zijn, kan ook entiteiten omvatten buiten het samenwerkingsverband van de advocaat. Hoewel dit vanuit het perspectief van naleving van de Wwft/AMLR mogelijk effectief kan zijn, opent het de deur naar potentieel vergaande inbreuken op de geheimhoudingsplicht. Dit risico is des te groter wanneer deze andere entiteiten niet beschikken over een wettelijke geheimhoudingsplicht of een verschoningsrecht. Het is dan ook essentieel om te verduidelijken wat deze entiteiten vervolgens mogen, kunnen of zullen doen met informatie die zij van een advocaat ontvangen.

De rechtvaardiging zien wij in de mogelijkheid dat de aldus gedeelde informatie advocaten (aanvullende) informatie kan opleveren die hen ervoor kan behoeden om mee te werken aan onwettige activiteiten dan wel hen in staat kan stellen om aan de meldingsplicht van artikel 69 AMLR te voldoen. Daarnaast biedt het vijfde lid van artikel 73 AMLR voldoende waarborgen voor wat betreft het delen van informatie buiten een groep of netwerk waarvan de advocaat deel uitmaakt, gezien de volgende beperkingen die in dat artikel zijn vervat:

- i. de categorieën meldingsplichtige entiteiten waarmee informatie mag worden gedeeld, zijn beperkt (en worden in ons voorstel dus nog verder beperkt tot advocaten en notarissen);
- ii. de informatie die mag worden gedeeld is beperkt;
- iii. vereist voor informatie-uitwisseling is dat de entiteiten bij dezelfde transactie zijn betrokken; en
- iv. de laatste zin van het vijfde lid bepaalt dat alleen informatie mag worden gedeeld als de entiteiten zijn onderworpen aan verplichtingen inzake beroepsgeheim en de bescherming van persoonsgegevens.

Uitbreiding van artikel 5.10, tweede lid lwt

Als de wetgever bereid is dit voorgestelde extra lid toe te voegen, ligt het in de lijn der verwachting dat de wetgever ook een grondslag creëert in dit artikel voor informatiedeling van notarissen richting advocaten. Daartoe zou artikel 5.10, tweede lid lwt aangepast moeten worden. De advocatuur heeft belang bij de voorgestelde uitbreiding van informatiedeling met notarissen, omdat advocaten met notarissen kunnen zijn verbonden in een groep, netwerk of maatschap en vaak in dezelfde transacties als notarissen betrokken zijn, waardoor advocaten ten opzichte van notarissen een meldingsplichtige entiteit in de zin

van artikel 73, derde, vierde en vijfde lid van de AMLR kunnen zijn, waarmee door de notaris – op grond van de AMLR – informatie mee mag worden uitgewisseld.

Artikel 75 AMLR

Verder merken wij op dat wij informatie-uitwisseling als bedoeld in artikel 75 AMLR een te ver gaande uitholling van de geheimhoudingsplicht vinden en dat wij het nut of de noodzaak van dat type informatie-uitwisseling door advocaten ook niet zien (anders dan is voorgesteld voor notarissen). Artikel 75 AMLR ontbreekt dan ook bewust in het door ons voorgestelde nieuwe derde lid van artikel 5.10 lwt.

Tot slot: wij uiten wel een punt van zorg op de door notarissen gewenste doorbreking van de geheimhoudingsplicht ten behoeve van informatie-uitwisseling als bedoeld in artikel 75 AMLR. Die doorbreking levert potentieel een indirecte doorbreking op van de geheimhoudingsplicht van advocaten in een samenwerkingsverband met notarissen. Als een advocaat binnen een samenwerkingsverband informatie mag delen met een notaris (als gevolg van het door ons voorgestelde derde lid van artikel 5.10 lwt in lijn met artikel 73 AMLR) en die notaris die informatie vervolgens mag of zelfs moet delen met andere notarissen binnen het partnerschap voor informatie-uitwisseling op grond van artikel 5.10 lid 2 lwt, dan kan via die route informatie van de advocaat in het partnerschap voor informatie-uitwisseling van notarissen belanden. Dat zou volgens ons een ontoelaatbare indirecte doorbreking van de geheimhoudingsplicht van advocaten zijn. De eventuele informatie-uitwisseling tussen notarissen op grond van artikel 75 AMLR (via artikel 5.10 tweede lid) zou daarom volgens ons niet mogen zien op informatie die notarissen verkregen hebben van advocaten uit hun samenwerkingsverband (ex artikel 73 leden 3 of 4 AMLR) dan wel ex artikel 73, vijfde lid AMLR. Dit punt zou verdere uitwerking vereisen, iets wat bijvoorbeeld zou kunnen plaatsvinden in een interdisciplinaire verordening (in aanvulling op de lwt en MvT lwt).

6. Artikel 6.8. Wijziging Wet op de economische delicten (WED)

De adviescommissie heeft een aantal opmerkingen bij bepaalde artikelen van de lwt waarvan is aangegeven dat de bedoeling is dat die als economisch delict in de zin van de WED zullen worden aangemerkt en daarmee strafbaar worden gesteld. De adviescommissie kan zich (ten minste) niet vinden in de strafbaarstelling van de artikelen 3.7 lid 3, 4.10 en 4.11 lwt.

- a. Artikel 3.7 lid 3 bevat de verplichting voor meldingsplichtige entiteiten om op verzoek van de FIE transacties en activiteiten te controleren en hierover verslag uit te brengen aan de FIE. Het is niet passend deze verplichting strafrechtelijk te handhaven omdat deze verplichting primair een preventief voorschrift in het kader van het toezicht betreft die zich beter leent voor bestuursrechtelijke handhaving. De norm is bovendien complex en subjectief, aangezien de FIE per geval bepaalt of en hoe lang controles moeten plaatsvinden, wat strafrechtelijke duidelijkheid en objectiviteit mist. De advocaat bevindt zich hier in een kwetsbare positie en moet balanceren. Bij het verstrekken van onvoldoende informatie kan sprake zijn van een schending van de meldplicht, terwijl het delen van informatie in strijd kan zijn met de geheimhoudingsplicht, hetgeen tuchtrechtelijk verwijtbaar is. Deze balans kan leiden tot rechtsonzekerheid. Daarom moet duidelijk zijn aan welke vereisten het controleproces en de verslaglegging precies moeten voldoen. Op dit moment is het onduidelijk wat bedoeld wordt met het uitbrengen van een verslag over de resultaten van de controle. Ook in de MvT lwt staat enkel: *'Het niet naleven van*

deze wettelijke voorschriften kan bestuursrechtelijk worden gesanctioneerd' (p. 79).

- b. Artikel 4.10 regelt een bestuursrechtelijke sanctie waarbij de toezichthouder bij overtredingen de bevoegdheid kan ontzeggen om een hogere leidinggevende functie uit te oefenen. De adviescommissie begrijpt niet hoe deze verplichting strafrechtelijk gehandhaafd zou kunnen worden, aangezien de bepaling een bevoegdheid schept voor de toezichthouder als handhavende instantie.

Artikel 4.11 bepaalt dat de toezichthouder aan een uiteindelijk begunstigde die onherroepelijk is veroordeeld voor witwassen, daarmee verband houdende basisdelicten of terrorismefinanciering de verplichting kan opleggen afstand te doen van het belang in de meldingsplichtige entiteit. De adviescommissie begrijpt niet hoe deze verplichting strafrechtelijk gehandhaafd zou kunnen worden, aangezien de bepaling zich richt tot de toezichthouder als handhavende instantie.

7. Bevoegdheden deken

De deken is, op grond van artikel 45a van de Advocatenwet, als natuurlijk persoon belast met toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften en kwalificeert daarmee als toezichthouder in de zin van artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht. In die hoedanigheid beschikt de deken over het volledige instrumentarium van titel 5.2 Awb. De deken heeft daarmee de beschikking over een aantal bestuursrechtelijke bevoegdheden: het vorderen van inlichtingen (artikel 5:16 Awb), het inzage vragen in zakelijke gegevens en bescheiden (artikel 5:17 lid 1 Awb) en het maken van kopieën daarvan (artikel 5:17 lid 2 Awb), en het betreden van plaatsen (niet zijnde een woning, artikel 5:15 Awb). In de Iwt wordt het instrumentarium echter beperkt tot het vorderen van inlichtingen (artikel 4.2). De adviescommissie vraagt zich af of dat een bewuste beperking is. De artikelen 5:13 en 5:20 Awb worden op de uitoefening van de taak van de toezichthouder van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor de advocatuur is dat wat de adviescommissie betreft niet nodig.

Verder ziet de adviescommissie aanleiding om op de volgende voorgestelde passages in de MvT Iwt te reageren:

1. Pagina 7

Bij de beschrijving van artikel 70 AMLR dient nog te worden toegevoegd dat eveneens geen gebruik wordt gemaakt van de lidstaattoptie van artikel 70, derde lid. Hoewel in dat lid de woorden "kunnen besluiten" (in het Engels: "may decide") worden gebruikt, kan de geheimhoudingsplicht van artikel 11a, eerste lid, van de Advocatenwet slechts bij wet in formele zin worden ingeperkt. In verband met de intrekking van de Wwft zou een inperking als bedoeld in artikel 70, derde lid, AMLR dus in de Iwt moeten worden neergelegd. Wij zijn verheugd te zien dat die lidstaattoptie door Nederland niet wordt gebruikt. Wij zouden gebruikmaking van deze lidstaattoptie en dus een verdere inperking van de geheimhoudingsplicht ten zeerste afraden. Gebruikmaking van deze lidstaattoptie zou afwijken van het doel van maximale harmonisatie van de in de EU geldende antiwitwasregels en dat op zo'n fundamenteel punt. Het is van wezenlijk belang dat cliënten in vertrouwen alles in volle openhartigheid kunnen wisselen met hun advocaat. Zonder vertrouwelijkheid zou adequate rechtshulpverlening en een goede rechtsbedeling in het gedrang kunnen komen.

2. Pagina 52, vierde alinea

Wij kunnen ons niet verenigen met de tekst van de vierde alinea op p. 52 van de MvT Iwt:

- a. Wij hebben hiervoor in onze reactie op artikel 5.10 Iwt beschreven dat de advocatuur wel de mogelijkheden van artikel 73 AMLR wil behouden/kunnen benutten, mede in lijn met de mogelijkheden die de huidige Wwft hiervoor biedt.
- b. De zin "*De aard van de dienstverlening van advocaten en notarissen, en de daaraan verbonden geheimhoudingsplicht, laat zich niet verenigen met het uitwisselen van informatie aan derden.*", mist nuance. De uitwisseling van informatie met derden werd - onder omstandigheden en met voldoende waarborgen - onder de Wwft immers wel toegelaten en is dus de afgelopen jaren verenigbaar geacht met de doorbreking van de geheimhouding op dit punt. De toelichting waarom de advocatuur de bestaande mogelijkheden van informatie-uitwisseling wenst te behouden, is hiervoor al uiteengezet. Bovendien wordt vervolgens in de MvT Iwt na de geciteerde zin voor het notariaat uitgelegd waarom het notariaat wel gebruik wenst te maken van de mogelijkheid van artikel 75 AMLR, wat ook haaks staat op de geciteerde zin.

3. Pagina 103, vijfde alinea

- a. de laatste zin "*De beroepsgroep heeft aangegeven deze doorbreking enkel passend te achten voor informatie-uitwisseling ten opzichte van notarissen.*" dient te vervallen of behoeft aanpassing. Zie onze eerdere opmerkingen en toelichting hiervoor.
- b. Graag (ook) hier vermelden dat geen gebruik wordt gemaakt van de lidstaatoptie van artikel 70 lid 3 AMLR in lijn met het hiervoor gemaakte punt t.o.v. pagina 7 van de MvT Iwt.

4. Intrekking Wwft

Wij missen een toelichting met de volgende strekking in de MvT Iwt over de voor (een deel van) de advocatuur belangrijke consequentie van de intrekking van de Wwft. Dit ziet naar ons idee toe op de procesvrijstelling en diensten.

Procesvrijstelling

Als gevolg van de intrekking van de Wwft krijgt de procesvrijstelling een ander effect. Onder de Wwft leidde toepassing van de procesvrijstelling ertoe dat de Wwft niet van toepassing was op een advocaat, die als instelling kwalificeerde (i.e. een advocaat in de zin van artikel 1a lid 4 sub c Wwft, als die advocaat voor een cliënt werkzaamheden verricht betreffende de bepaling van diens rechtspositie, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding (ex artikel 1a lid 5 Wwft: "*Deze wet is niet van toepassing (...)*"). Daarmee viel deze advocaat niet onder de reikwijdte van de Wwft en had deze advocaat daardoor geen verplichting tot (Wwft-)cliëntenonderzoek en melden van ongebruikelijke transacties. Onder de AMLR werkt dit anders: de AMLR bepaalt niet dat advocaten in de zin van artikel 3 punt 3 onder a en b AMLR die werken binnen het kader van de procesvrijstelling in het geheel niet vallen onder de werking van de AMLR. De procesvrijstelling wordt namelijk alleen genoemd in artikel 21 lid 2 AMLR, artikel 24 lid 4 AMLR en artikel 70 lid 2 AMLR. De procesvrijstelling wordt niet gekoppeld aan het cliëntenonderzoek ex artikel 19 AMLR. Advocaten, die voldoen aan de omschrijving van artikel 3, punt 3 onder a en b AMLR, dienen dus volledig

cliëntenonderzoek te verrichten, maar worden bij benutting van de procesvrijstelling slechts (en dan nog niet in alle situaties) vrijgesteld van de meldplicht aan FIE, de plicht om informatieverzoeken van de FIE te beantwoorden, de terugmeldplicht en de verplichting om een zakelijke relatie niet aan te gaan dan wel te beëindigen. Dit is een belangrijk praktisch verschil, waarbij advocaten die onder de AMLR vallen, maar waar de procesvrijstelling op van toepassing is, dus (veel) meer informatie zullen moeten vergaren over hun cliënten waar deze werkzaamheden op zien. Een dergelijke toelichting zou onzes inziens goed passen bij de tekst op p. 52 van de MvT Iwt.

Wellicht ten overvloede: Wij stellen ons de vraag met welk doel (passend binnen het kader van de antiwitwasregelgeving) de informatie die door een advocaat in het kader van cliëntenonderzoek wordt vergaard en bewaard dient te worden, nu die informatie onder de geheimhoudingsplicht valt en niet met FIE gedeeld mag worden. Wij betwijfelen echter of de AMLR nog ruimte biedt voor de benadering die onder de Wwft gold, namelijk dat een advocaat die werkt in het kader van de procesvrijstelling niet als instelling kwalificeert. Zou daartoe wel ruimte bestaan, dan zouden we een dergelijke benadering ten zeerste toejuichen teneinde zowel onze beroepsgroep als onze cliënten een vergaand cliëntenonderzoek te besparen.

Diensten

De omschrijving van de diensten die een advocaat moet verrichten om onder de Wwft te kwalificeren als instelling (als bedoeld in artikel 1a lid 4 sub c Wwft) of onder de AMLR te kwalificeren als meldingsplichtige entiteit (als bedoeld in artikel 3, punt 3, onder a en b, van de AMLR), is op punten wezenlijk verschillend. Een advocaat die advies geeft over of bijstand verleent bij het aan- of verkopen van aandelen of het vestigen van een recht van hypotheek op een registergoed kwalificeert bijvoorbeeld ontegenzeggelijk als instelling in de zin van de Wwft, maar deze diensten staan niet beschreven in artikel 3, punt 3, onder a en b, van de AMLR. Een ander voorbeeld is dat in de AMLR de term onroerend goed wordt gebezigd, waar het in de Wwft gaat over registergoederen. De adviescommissie adviseert om de wetgever te vragen om verduidelijking van de gevolgen voor advocaten van deze andere omschrijving van diensten, zodat er in de toekomst geen onduidelijkheid en rechtsonzekerheid ontstaat over de toepasselijkheid van de AMLR op advocaten.

De hierna vermelde punten zien op verbeterpunten qua gebruik van gelijke bewoordingen in de Iwt ten opzichte van de AMLR/AMLD6

Ter voorkoming van onduidelijkheid en het risico van een onjuiste implementatie of een verschil in interpretatie van de Iwt ten opzichte van de AMLR en de AMLD6 is het onzes inziens raadzaam om in de Iwt en de MvT Iwt de bewoordingen uit de officiële Nederlandse vertaling van de AMLR en de AMLD6 te hanteren. We geven een aantal voorbeelden waarin dat in de voorstellen niet consequent gebeurt en waaruit blijkt dat daardoor (in meer of mindere mate) licht ontstaat tussen de AMLR en de AMLD6 en de Nederlandse implementatie ervan. We adviseren om de wetgever te vragen ten minste de hierna genoemde punten aan te passen:

1. In het Ontwerp-wetsvoorstel Iwt staat in artikel 4.3, derde lid, "doen heenzenden" in plaats van de bewoordingen van artikel 6 lid 3 AMLD6: "te ontslaan of hun een tijdelijk verbod op te leggen". Zie ook pagina 43 van de MvT Iwt.
2. In het Ontwerp-wetsvoorstel Iwt staat in de artikelen 4.10 en 4.11 "afstand doen van UBO-belang", terwijl in de AMLD6 staat "afstand te nemen van de meldingsplichtige entiteit" en "zich ontdoen van een belang". En in de Iwt staat "ontzegging" terwijl de AMLD6 de

woorden "ontslaan of een tijdelijk verbod opleggen" gebruikt. Zie ook pagina 43 van de MvT lwt.

3. In de MvT lwt wordt nog vaak "uiteindelijk belanghebbenden" in plaats van "uiteindelijk begunstigden" gebruikt.
4. Op p. 23, derde alinea, van de MvT lwt staat *"Met zeggenschap wordt het effectieve vermogen van een natuurlijke persoon om over inhoudelijke kwesties in de juridische entiteit te beslissen bedoeld."* terwijl in considerans 110 van de AMLR staat: *"Zeggenschap moet worden opgevat als het effectieve vermogen om te bepalen over inhoudelijke kwesties in de besluitvorming van de vennootschap."*
5. Op p. 23, tweede alinea, van de MvT lwt staat *"Naast functionarissen en werknemers die besluiten kunnen en mogen nemen over de dagelijkse leiding, vallen hier nu ook de leden van het leidinggevend orgaan in zijn leidinggevende functie onder."* terwijl artikel 63, vierde lid van de AMLR bepaalt: *"de natuurlijke personen die de uitvoerende leden van het leidinggevend orgaan zijn, alsmede de natuurlijke personen die uitvoerende functies in een juridische entiteit uitoefenen en verantwoordelijk zijn voor, en aan het leidinggevend orgaan verantwoording afleggen voor, de dagelijkse leiding van de entiteit."*

De hierna vermelde punten zien op meer algemene verbeterpunten voor de lwt en MvT lwt

Naar mening van de adviescommissie behoeven de volgende punten ook nog verbetering (waarbij overigens geen volledig overzicht van typo's wordt nagestreefd):

1. Artikel 1.3 lwt: In artikel 1.3 lwt wordt de deken gedefinieerd als "de deken, bedoeld in artikel 22 van de Advocatenwet". Volgens artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet is de deken van de orde in het arrondissement aangewezen als toezichthouder en beschikt hij als het bevoegde bestuursorgaan in de zin van artikel 17a, eerste lid, onderdeel b, van de Advocatenwet, over bestuursrechtelijke bevoegdheden. Daarmee kwalificeert de deken als een zogenoemd a-orgaan. Gelet hierop verdient het de voorkeur om consequent te verwijzen naar artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet waarin de toezichthoudende rol van de deken wordt benoemd. In artikel 4.1, derde lid, wordt eveneens verwezen naar de deken zoals bedoeld in artikel 45a, eerste lid. Het is wenselijk om deze verwijzingen juridisch consistent te hanteren.
2. Artikel 1.7 lwt: toevoegen "artikel 80, tweede lid," en "wordt vastgesteld" vervangen door "is".
3. Artikel 2.3, tweede lid lwt: De bepaling geeft geen volledige implementatie van artikel 6, tweede lid AMLD6, want het gaat niet alleen om de veroordeling van de geassocieerde personen maar ook van het hoger leidinggevend personeel of de UBO's zelf, en de toezichthouder moet voorkomen dat het hoger leidinggevend personeel of de UBO's zelf (als zij of aan hen geassocieerde personen veroordeeld zijn) beroepsmatig worden geaccrediteerd, dat ze een hogere leidinggevende functie bekleden in of dat ze de uiteindelijk begunstigden zijn van die meldingsplichtige entiteiten. Dat komt onvoldoende tot uitdrukking in artikel 2.3, tweede lid.
4. Artikel 2.3, derde lid lwt: waarom staat hier "tevens"?
5. Artikel 2.4 lwt: "tevens" vervangen door "altijd" (of woorden van gelijke strekking).
6. Artikel 2.5 lwt, eerste en tweede lid: de verwijzing naar "hoofdstuk IV" is onvoldoende specifiek.

7. Artikel 3.6 lwt, derde lid: de verwijzing naar het verzoek van cliënt is niet geheel duidelijk. Wordt daarmee bedoeld dat de entiteit cliënt niet mag informeren, tenzij hij een verzoek krijgt om toelichting? Als dat de bedoeling is, dan behoeft de tekst verduidelijking.
8. Artikel 4.3 lwt, derde lid (en p. 87, tweede alinea MvT lwt): dit lijkt geen juiste implementatie van artikel 6 lid 3 AMLD6 waarin staat dat de toezichthouder moet kunnen ontslaan of een tijdelijk verbod op moet kunnen leggen. Het kunnen geven van een aanwijzing lijkt onvoldoende ter implementatie. "Doen heenzenden" is bovendien archaïsch taalgebruik en sluit, zoals eerder gezegd, niet aan op de officiële Nederlandse vertaling van de AMLD6 en de AMLR.
9. Artikelen 4.10 en 4.11 lwt: het verdient de voorkeur als de tekst van de lwt (in algemene zin, niet alleen als het gaat om de artikelen 4.10 en 4.11, maar daar valt het op) dezelfde bewoordingen gebruikt als die worden gebruikt in de officiële Nederlandse vertaling van de AMLD6 en AMLR. Bijvoorbeeld geen "afstand doen van UBO-belang" maar "afstand te nemen van de meldingsplichtige entiteit" en "zich ontdoen van een belang". En geen "ontzegging" maar "ontslaan of een tijdelijk verbod opleggen".
10. Artikel 5.10 lwt, tweede lid: "Notarissen als bedoeld in artikel 3, ~~derde lid~~ punt 3, onder b (...)".
11. Artikel 6.4 Wijziging handelsregisterwet 2007 onder A, artikel 1, derde lid, sub t (p. 27): hier ontbreekt een verwijzing naar het tweede lid van artikel 2.5 van de lwt.
12. Artikel 6.4 Wijziging handelsregisterwet 2007 onder C, artikel 15a, eerste lid (p. 27): hier wordt per abuis verwezen naar de verordening 2014/1624. Daarnaast lijkt niet naar het juiste artikel van de verordening verwezen te worden.
13. MvT lwt, p. 10, derde alinea: "betekent" in plaats van "bekent".
14. MvT lwt, p. 11, vierde alinea:
 - a. "uiteindelijk begunstigde" in plaats van "uiteindelijk belanghebbende" en
 - b. "bij de verscherpte" in plaats van "bij het verscherpte"
15. MvT lwt, p. 17, tweede alinea:
 - a. "vennootschapsrechtelijke" in plaats van "vennootschappelijke".
 - b. Graag in de MvT lwt vermelden dat het bij aanbieders van trustdiensten of vennootschapsrechtelijke diensten *niet* gaat om meldingsplichtige entiteiten in de zin van artikel 3, punt 3 onder a en b van de AMLR. In de huidige AMLD6 was dit uitdrukkelijk bepaald in artikel 2 lid 3 sub c. In artikel 3, punt 3 onder c AMLR is deze tekst (i.e. "niet onder a of b vallende") vervallen. Ter voorkoming van onduidelijkheid voor advocaten of andere meldingsplichtige entiteiten als bedoeld in artikel 3, punt 3, onder a en b AMLR die vennootschapsrechtelijke diensten verlenen, zien we dit graag uitdrukkelijk bepaald in de MvT lwt. Zouden zij onder artikel 3, punt 3 onder c AMLR vallen, dan heeft dat verstrekkingse consequenties omdat ze onder een hele set aanvullende regels zouden komen te vallen. Vallen zij niet onder artikel 3, punt 3 onder c AMLR maar menen zij ten onrechte van wel en passen zij (dus ten onrechte) die hele set aanvullende regels toe, dan vergaren en bewaren zij informatie over hun cliënten waarvoor geen wettelijke grondslag bestaat.
16. MvT lwt, p. 18, tweede alinea:

- a. de nalevingsmanager (artikel 11, eerste lid, AMLR) is de "compliance manager" en niet de "compliance officer". De compliance officer (in het Nederlands: de nalevingsfunctionaris) heeft een andere functie (artikel 11, tweede lid, AMLR). De nalevingsmanager is het equivalent van de Wwft-verantwoordelijke beleidsbepaler in de zin van artikel 2d, eerste lid Wwft.
 - b. De nalevingsmanager is niet belast met "de naleving" maar met de "verzekering van de naleving".
- 17. MvT lwt, p. 20, eerste alinea: het is "Afdeling 2 van Hoofdstuk 3" en niet (slechts) "Afdeling 2".
- 18. MvT lwt, p. 23, tweede alinea:
 - a. *"Hiermee komt ook het begrip pseudo-UBO te vervallen"*. Dat begrip bestond formeel gezien niet, alleen in het spraakgebruik.
 - b. Wat wel verandert, en dat wordt nu niet beschreven in de MvT lwt terwijl dat wel een nuttige toelichting zou zijn, is het feit dat hoger leidinggevend personeel onder de Wwft (Uitvoeringsbesluit Wwft 2018) wél een (pseudo-)UBO was, maar onder de AMLR zijn hoger leidinggevendenden dat niet.
- 19. MvT lwt, p. 24, laatste alinea: de beschrijving van het uitkeringsverbod voor de stichting in de MvT lwt is te ruim en strookt niet met de regeling van artikel 2:285, derde lid BW: *"Het doel van de stichting mag niet inhouden het doen van uitkeringen aan oprichters of aan hen die deel uitmaken van haar organen noch ook aan anderen, tenzij wat deze laatsten betreft de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben."*
- 20. MvT lwt, p. 25, eerste alinea: de volgende tekst over de stichting mist nuance. Zie hierna een voorstel tot wijziging: *"Oprichters van een stichting hebben daarentegen niet automatisch/van rechtswege geen positie binnen ~~het~~ een orgaan van een stichting en oefenen daarom geen zeggenschap uit over de stichting. Een registratieplicht voor de oprichters van stichtingen zou dus zinloos zijn. Het bestuur van de stichting is niet zonder meer of onbeperkt verantwoording verschuldigd aan de begunstigden van de stichting of aan een groep van begunstigden van de stichting."*
- 21. MvT lwt, p. 26, vierde alinea: het is niet "artikel 66" maar "artikel 65" van de AMLR.
- 22. MvT lwt, p. 27, tweede alinea: wij zouden hier een toelichting verwachten wat de gevolgen zijn voor meldingsplichtige entiteiten dat onder de AMLR verdachte transacties moeten worden gemeld, waar zij gewend waren onder de Wwft om ongebruikelijke transacties te moeten melden.
- 23. MvT lwt, p. 38, laatste alinea, en p. 49, eerste alinea: de redenen die ter toelichting worden gegeven om aanvullende gegevens te verstrekken aan vergunninghouders o.g.v. de Wft en het notariaat, gelden eveneens voor de advocatuur. De toelichting aan het einde van de eerste alinea op p.49, over kwalitatief goed toezicht op de naleving van de verplichtingen op grond van de AMLR en het UBO-register, is een onzes inziens onterechte diskwalificatie van het toezicht op de advocatuur en de andere meldingsplichtige entiteiten die thans geen toegang krijgen. Wij pleiten ervoor om notariaat en advocatuur op dit punt gelijk te behandelen en in elk geval de geciteerde toelichting te nuanceren.
- 24. MvT lwt, p. 45, vierde alinea:
 - a. "actueel is" in plaats van "actueel i".

- b. er staat een aantal keer (ook elders in de MvT lwt) "KVK-" in plaats van "KVK".
25. MvT lwt, p. 47, laatste alinea: "bevoegde autoriteiten en sommige entiteiten."
26. MvT lwt, p. 79, eerste alinea: de hier gegeven definitie van cliënt volstaat alleen als sprake was van een financiële transactie. Is het immers niet zo dat de mogelijkheid om transacties op te schorten breder is en ook kan zien op opschorting van een transactie door bijvoorbeeld een advocaat of notaris, waarbij het dan gaat om bijvoorbeeld het opschorten van een aandelentransactie of oprichting van een vennootschap?
27. MvT lwt, p. 86: artikel 3, derde lid punt 3, onder b, van de AMLR.
28. MvT lwt, p. 103, vierde alinea: "*Overigens zijn notarissen en advocaten ingevolge de AMLR in beginsel niet verplicht (...)*" (...) "*Hiertoe zijn zij slechts echter wel verplicht (...)*".
29. MvT lwt, p. 104, eerste alinea: met de intrekking van de Wwft gaan sommige definities verloren, zoals de definitie van "transactie" en die van "cliënt". Deze definities waren voor de praktijk zeer bruikbaar. Wij vragen de wetgever om in de MvT lwt aandacht te besteden aan de definities die verloren gaan door intrekking van de Wwft. Bij voorkeur worden deze definities alsnog in de lwt opgenomen, maar indien dat het kader van de implementatie te buiten gaat, dan zouden wij tenminste een duiding van deze begrippen in de MvT lwt zeer toejuichen.
30. MvT lwt, p. 113, vijfde alinea: "uiteindelijk" in plaats van "uit eindelijk".

Administratieve lasten/verplichtingen

We adviseren op dit moment geen specifieke opmerkingen te maken over de administratieve lasten. De MvT gaat in paragraaf 8 (p. 53 e.v.) in op de regeldrukeffecten. Op p. 60 van de MvT staat dat de kosten voor het eigenstandig toezicht op de advocatuur door de beroepsgroep zelf worden gedragen. De advocatuur kan mogelijk met extra lasten geconfronteerd worden om te voldoen aan de nieuwe bevoegdheden van de FIE en de AMLA. Op dit moment is het lastig inschatten of en hoe die bevoegdheden precies gaan uitwerken op de advocatuur. De NOvA heeft begrepen dat aan de dekens om een uitvoeringstoets is gevraagd.